

Hakemista vaille valmis

Reitti Euroopan unionin rahoitusmahdollisuuksiin ei vaadi urheilu- ja liikuntaväeltä taistelua erityisen byrokratiahelvetin läpi. Vaikka rahoituksen hakemisesta ei olisi mitään kokemusta, apua löytyy – vieläpä Suomesta ja suomen kielellä.

Kuva: Juha Laitalainen

SUOMALAISTEN EU-SUHTEEN PERUSONGELMA tulee paljaasti esiin urheilu- ja liikuntaporukan tavassa hahmottaa Euroopan unioni ja sen rahoitusvaihtoehdot.

Jostakin syystä niin moni meistä näkee niin, että EU merkitsee Suomelle maksuja ja velvollisuuksia, jatkuvaa riskiä siitä, että joudumme muiden maiden hyödyksi menevien päätösten maksumiehiksi – sen sijaan että näkisimme reitin hakea unionin rahastoista vauhtia omiin hankkeisiimme.

Tämän ajatusharhan lisäksi olemme luoneet EU:n rahoitusjärjestelmistä mielikuvamyytin, joka ei kannusta ole-

maan tekemisissä EU:n kanssa. Kaikki on olevinaan niin vaikeaa, suomalaisille erityisen vaikeaa. Niin vaikeaa, että parempi olla ottamatta edes selvää miten vaikeaa. Ja niin jää monelta huomaamatta se, että oman liikuntaa tai urheilua – tai niihin liittyviä rakenteita tai oheispalveluita – tuottavan seuran, yrityksen tai järjestön ulottuvilla olisi isoja mahdollisuuksia hankkia omaan toimintaan lisävoimaa.

Kun suomalaisen urheilusysteemiin rahoitusmallit ovat isossa muutoksessa ja moni perinteinen kanava uhkaa tukeutua, olisi erityinen syy havahtua miettimään omaa tulevaa rahoitusstrategiaa uusiksi. Osana tätä mietintää olisi jokaisen tällä elämänalueella toimivan yhdistyksen, yrityk-

sen, oppilaitoksen, tapahtuman ja järjestön syytä miettiä omia EU-asenteitaan uusiksi.

Etenkin kun unionin rahastojen seuraavat hakukierrokset lähestyvät vielä sen verran monen kuukauden päässä, että monessa seurassa, yrityksessä tai järjestössä olisi mahdollisuuksia pelkällä nykyisen toiminnan toisenlaisella paketoinnilla, tai korkeintaan pienehköillä täydennyksillä, saada omaa toimintaa EU-rahoituskriteerit täyttäväksi.

Eurooppa on täällä, ei tuolla

Eurooppa ja EU eivät ole jossakin kaukana. Suomi on osa EU:ta ja EU sijaitsee yhtä lailla kaikilla suomalaisilla paikkakunnilla kuin se sijaitsee Brysselissä, Strasbourgissa tai Luxemburgissa. Suomalaiset eivät ole sen vähempää EU-kansalaisia kuin ovat ranskalaiset, saksalaiset tai espanjalaiset.

Eurooppa ei ole tuolla kaukana – paikassa, jonne tärkeivät eurobyrokraatit lentävät bisnesluokassa litkimään matkakahvia ja samppanjaa. EU on yhtä lailla Suomussalmella, Lapualla tai Rutalahdella lauantaisaunan jälkeisessä grillimakkaratuoksussa.

EU:n kanssa asioivan ei tarvitse välttämättä matkustaa Suomesta mihinkään. Ei tarvitse osata ranskaa, ei englantia tai ruotsiakaan. EU:n kanssa voi asioida Suomessa, suomen kielellä. Myös liikuntasektoria koskevien rahoituspohdintojen kanssa. Pari minuuttia netissä tuottaa puhelinnumerot ja sähköpostiosoitteet, joiden kautta aukeaa reitti eteenpäin. Suomeksi ja Suomessa, suomalaisten kesken.

Se reitti ei ole sen kummempaa tarpomista ole kuin on minkään muunkaan rahoitushakemuksen tekeminen – paitsi tämä on jopa ehkä astetta helpompaa. Tarpomista auttaa se, että EU:n Suomessa olevat toimijat auttavat työkseen suomalaisia tekemään hakemuksiaan. Lisäksi näissä liikunnan asioissa opetus- ja kulttuuriministeriö, Olympiakomitea ja liikunnan aluejärjestöt ovat kaikki jo heränneet tarjoamaan valmiita ohjeistuksia hakukierroksia varten, kunhan vaan urheilun arkitoimijat itse ymmärtävät ottaa yhteyttä ja kysellä voisiko EU olla ratkaisu heidän haasteissaan.

EU on niin kuin moni muukin urheilun yhteistyötaho. Kukaan ei tule hakemaan kotikylältä mihinkään, itse on tehtävä aloite.

Ei pelätä byrokratiaa

Euroopan unionin kanssa on aina se riski, että aivot menevät solmuun erilaisten hankkeiden, termien ja toimielinten sekamelskasta. EU näyttäytyy helposti byrokraattiselta sekameltiltä, jonka edessä menee sormi suuhun.

Myös urheilun ja liikunnan rahoitusvaihtoehtojen kanssa tulee helposti ähky, jonka edessä lamaantuu. Tähän ähkyyntä auttaa kuitenkin taas se, että tarjolla on kokeneempaa asiantuntija-apua.

Liikunta- ja urheilu eivät sinänsä toimialoina kuulu EU:n ydintoimintaan, mutta unioni on monin tavoin kiin-

nostunut liikuntasektorista. Se kun on monella tavalla kyttyssä niihin asioihin, jotka EU:n asialistalla ovat. Liikuntainvestoinnit ovat usein paitsi liikuntainvestointeja, myös hankkeita, joilla on suora yhteys alueiden elinvoimaan, rajaseutu-yhteistyöhön, ympäristönsuojeluun, sosiaali- ja terveyspuolen kokonaisuuteen, vapaa-aikaan liittyvään elinkeinotoimintaan, koulutukseen...

Asetelma kuvaa hyvin maaseuturahoitus. Kun tosiasia on, että EU:n määritelmien mukaan 95 prosenttia Suomen pinta-alasta on maaseutua, on suurimmalla osalla suomalaisia urheiluseuroja mahdollisuus päästä mukaan maaseutujen elinvoimaa ylläpitämään ja edistämään kehitystä EU:n jättimäisestä maaseuturahoituksesta. Kyse on

maaseutujen, siis maataloutta laajemmin maaseutua hahmottavasta rahoituksesta, jossa urheiluseurojen kaltaiset kotikyliensä elinvoimaa ylläpitävät tahot ovat erityisen kiinnostavia rahoituskohteita.

Sama logiikka toimii monessa muussakin kohdassa. Liikuntainvestointi on omaperäinen väline moneen EU:n ydintavoiteisiin kuuluvan asian edistämiseen. Suomen urheilu- ja liikun-

taväen kannattaakin tässä kohdin ajatella luovasti ja nähdä toimintaansa EU:n silmin. Siis mitä sellaista mitä EU haluaa edistää, tulemme liikuntatouhullamme välittömästi tai välillisesti jo nyt edistäneeksi?

Tämän asian tunnistaminen on Suomessa vielä alkuteijöissä, mutta juuri siksi siinä on myös iso kasvun ja kehittymisen mahdollisuus, paikka oivaltaa jotakin tärkeää.

Liikuntainvestoinnit edistävät EU:n ydintavoitteita

Kun näin on, EU on aktiivisesti mukana lukuisissa liikunta- ja urheiluhankkeissa. Tätä varten on oma Erasmus-rahoituksensa, mutta juuri Suomen kaltaisessa Euroopan reunalla sijaitsevassa maaseutuvaltaisessa maassa ovat myös monet muut EU:n rahoituskanavat avoinna. Euroopan aluekehitysrahasto, Euroopan sosiaalirahasto, Erasmus+ Sport, maaseuturahasto, Interreg, LEADER, ympäristörahoitus – lista on pitkä.

Vaikka rahoituskanavia on moneen lähtöön, yksi asia näitä yhdistää. On aivan selvää, että Suomi on toistaiseksi ollut aliedustettuna EU:n kautta urheilu- ja liikuntajärjestelmien ohjautuneessa rahoituksessa. Tämä ei johdu siitä, että EU olisi jotenkin syrjinyt suomalaisia, vaan suomalaisten omasta saamattomuudesta. Vaikka tilanne on piristymään päin, Suomi tuottaa suhteettoman vähän hakemuksia. Lisäksi yksittäisten hakupapereiden hiontaa voisi vielä hieman kehittää hankkimalla parempaa ymmärrystä siitä, minkälaisilla kriteereillä sporttirahaa jaetaan. Määrän ohella on myös laatuongelmaa.

Syitä suomalaisten haluttomuuteen tai osaamattomuuteen tuottaa hakemuksia voi vain arvella. Suomen urheilu- väki on kuitenkin varsin kielitaitoista, seura- ja järjestötyö on opettanut toimimaan hankkeiden ja projektien kanssa. Lisäksi juuri urheilussa on omaan arkielämään kuuluva

Kukaan ei tule hakemaan kotikylältä mihinkään, itse on tehtävä aloite.

kansainvälistä toimintaa varsin paljon. Voi oikeastaan kysyä millä muulla elämänaalueella kuin juuri urheilussa suomalaisuudella on niin paljon arkista yhteistyötä eurooppalaisen järjestelmän kanssa.

Liikuntaväellä pitäisi siis olla kaikki edellytykset tuottaa menestyviä EU-hakemuksia. On kummallista miksi niin ei ole tehty, mutta mikään ei estä muuttamasta tätä asiaa nopeastikin. Kun EU jakaa rahaa ja Suomessa on alikäytetty omia hyviä mahdollisuuksia, isokin muutos on mahdollinen varsin nopeastikin.

Nyt pitäisi vaan laittaa toimeksi, tarttua tilaisuuteen.

Ei maankiintiötä, hakemuksen laatu ratkaisee

EU:n rahoitusjärjestelmien kriteeristö on siinä mielessä mielenkiintoinen, että mitään kansallisia kiintiöitä ei ole. Kaikki hankkeet pisteytetään kussakin rahoitusinstrumentissa olevan kriteeristön mukaisesti ja rahaa jaetaan vain pisteytyksen perusteella.

Ei voida suosia mitään maata, mutta ei myöskään jakaa rahaa solidaarisuusperiaatteilla mihinkään vain sen vuoksi, että joku maa on aliedustettu. Hankkeiden laatu ratkaisee. Hankkeet kilpailevat, eivät maat.

Kun Suomi ei ole osannut kovin laajasti hakukisoihin osallistua, ovat rahat menneet muualle. Paremmiin hakuysteemiin perehtyneiden maiden liikuntahankkeet ovat päässeet yliedustamaan.

Toisaalta, juuri on myös mahtava mahdollisuus. Aktiivisemmalla ja päättäväisemmällä hakuotteella olisi tarjolla uusi rahoituskokonaisuus, jonka veroista lisäpottia ei Suomen urheilusteemiin ole mistään muualta tarjolla.

Tämän luulisi kiinnostavan tilanteessa, jossa Veikkauksen perinteinen rahanjakokone siirtyy historiaan ja kun yritysten ja julkisen vallan mahdollisuudet yhteistyön lisäämiseen ovat nykytodellisuudessa ne mitkä ne ovat.

Tässä kohdassa olisi tietysti muodikasta alkaa haukkua Olympiakomiteaa ja urheilujohtajia, mutta ei ongelma niissä ole. On vain viestin kulkuun liittyvä ongelma. Suomessa on tarjolla ohjausta ja opastusta EU:n rahoituslähteisiin, jos urheilun arkitasoilta vain rohjettaisiin lähteä apua hakemaan.

Hakeminen on taitolaji

Vaikka EU:ssa on tarjolla kymmenien miljoonien liikuntapotti, ei se tietenkään sitä tarkoita, että rahaa alkaa virrata, kun alamme vain tehdä hakemuksia. Hakeminen on taitolaji, koko hommassa menestyminen vaatii pisteytyskissassa pärjäämistä, siksi kannattaa tarkkaan miettiä millä tavalla oman hankkeen voi rakentaa siten, että pisteitä alkaa kertyä. Tässä mietinnässä kannattaa ilman muuta hyödyntää myös oman seuran ulkopuolista viisautta.

Ne muutamat kannustavat esimerkit, joita Suomessa on saatu aikaan, ovat kaikki perustuneet yhteen perusovallukseen. On otettu yhteys tahoihin, jotka osaavat hankemukset tehdä. Urheiluseuran arkityötä tekevien vapaaehtoisten ei kannata tätä itse alkaa tekemään, etenkin kun apua on puhelinsoiton päässä tarjolla. Soittokierros omaan lajiin, liikunnan aluejärjestöön, ministeriöön ja Olympia-

komiteaan vie jo pitkälle. Jo yhteen näistä soittaminen avaa asiaa paljon.

EU-rahoitusta voi hakea melkein mihin tahansa, mitä urheilu- ja liikuntaelämän arjessa tapahtuu. Olosuhteet, osaaminen, arkitoiminta, koulutus, tapahtumat, erityisprojektit... mahdollisuuksia riittää. Eri rahastoilla on kuitenkin omat painopisteensä ja hakemuksen perustelun ja koko myyntipuheen sanoituksessa on tietenkin huomioitava se, miltä rahastolta rahaa ollaan hakemassa.

Sanotuksen ohella on olennaista pohtia sitä, kenen tai minkä nimissä rahoitusta haetaan. Hakijana voi olla seura, lajijärjestö, kunta, tapahtuman taustaorganisaatio tai eri tahot yhteisesti. Lisäksi eri rahastot ovat selkeästi tarkoitettu tietyn tyyppisiä hakijoita varten.

Tätä hieman sekavaa kokonaisuutta ei kuitenkaan kannata pelätä, vaikka EU-raham hakemisesta ei olisi mitään aiempaa kokemusta. Suomessa on jo kuitenkin sen verran monta onnistunutta hakemusta saatu aikaan, että apua löytyy, jos sitä aktiivisesti vain hakee.

Hankehumpaa on turha kirotta

Maailma muuttuu. Veikkauksen rahanjakoautomaatti jää historiaan ja myös niin julkisen vallan kuin yritystenkin rakenteet muuttuvat koko ajan suuntaan, joka vaikeuttaa yhteistyökuvioita. Myös suomalaisten muuttoliikkeet, ikäkauma ja elintapojen murrokset heijastuvat liikunta-alaan haastavasti.

Kun kaikki muuttuu, on ymmärrettävä, että myös omien asenteiden sekä ajatus- ja toimintamallien on muututtava. On opittava toimimaan toisin, tultava pois vanhoilta reiteiltä ja tutuista maisemista. Siksi juuri nyt ei kannata tyrmätä yrityksiä hahmottaa uusiksi urheilemisen ja liikkumisen toimintakenttää sekä siihen liittyvien rahoituksellisten avausten kokonaisuutta.

Yksi viime vuosien ilmiö on ollut ns. hankehumpaan lisääntyminen kaikessa, myös liikunnan ja urheilun asioissa. Myös EU-yhteistyö herättää paikoin arveluja siksi, että EU-käytännöt johtavat usein hankehumpamaisiin tilanteisiin.

Tässä kohdin urheilun ja liikunnan porukoissa kannataisi kuitenkin hetkeksi pysähtyä mitä kiroamme, kun hankehumpaa noidumme. Kiroamme nimittäin asiaa, jolle ei voi liikunnan ja urheilun keinoilla mitään. Kun ympäröivä suomalaisuus ja eurooppalaisuus toimii yhä enemmän hankkeiden ja projektien kautta, on tämä opittava ottamaan samanlaisena ympäristötekijänä kuin sääolosuhteet hiihtokisoissa.

Jos rahoitus vaatii yhä enemmän hankehumpaan osallistumista, sitten siihen on opittava osallistumaan niin, että humpaa osataan. Kiroaminen ja vastenmielinen tuhina ei realiteetin edessä auta. Tässä vain kohdataan asia, jonka toimintaympäristön muutos tuo eteen.

Ongelma se on sille, joka tekee siitä ongelman. Sille, joka opettelee elämään tämän olosuhteet vaatimalla tavalla, tästä samasta asiasta tulee vahvuus. Kannattaa miettiä kumpan porukkaan itseään ja omaa porukkaansa on ohjaamassa – EU-asioissa, ja muutenkin. ♦